

Divosa roept politieke partijen op:

‘Herstel de basis: een uitvoerbaar sociaal domein
voor inwoners en gemeenten’

Aidadreef 8
3561 GE Utrecht

Postbus 9563
3506 GN Utrecht

030 - 233 23 37
info@divosa.nl

IBAN NL75 INGB 0000194416
KvK 40532318

www.divosa.nl

25 juni 2025

Geachte programmacommissies,

Mensen leven niet in afzonderlijke wetten of regels, maar in de werkelijkheid van alledag. Problemen stapelen zich op en grijpen in elkaar. De overheid moet daar beter op aansluiten. Gemeenten staan het dichtst bij inwoners en weten wat mensen nodig hebben om weer deel te nemen aan de samenleving en hun bestaanszekerheid te hervinden. Het sociaal domein staat wel onder druk: de regels zijn te ingewikkeld, de financiering is onzeker en een langetermijnvisie ontbreekt.

Die lange termijn vraagt nú om aandacht. Nederland vergrijsd in rap tempo. In 2040 is er op elke twee werkenden één gepensioneerd. Tegelijkertijd stijgt de levensverwachting, nemen de maatschappelijke kosten toe en dalen de inkomsten uit belastingen. Dit is onhoudbaar, zeker voor gemeenten die steeds meer mensen in kwetsbare situaties moeten ondersteunen.

Daarom roept Divosa alle politieke partijen op: **herstel de basis en vereenvoudig het inkomensstelsel. Werk aan een betaalbaar en uitvoerbaar sociaal domein. Geef richting, ruimte en randvoorwaarden aan gemeenten om mensen écht te helpen.** Dat is noodzakelijk voor het vertrouwen in de overheid – dichtbij mensen, daar waar het ertoe doet.

Wij vragen uw aandacht daarom voor het volgende.

Herstel het inkomensstelsel en zorg dat werken loont

Iedereen verdient voldoende, voorspelbaar en zeker inkomen. Voor te veel mensen is dit nog niet de werkelijkheid. De adviezen van de [Commissie Sociaal Minimum](#) verdienen navolging: maak het stelsel van inkomensvoorzieningen eenvoudig. Hervorm het toeslagen- en belastingstelsel, zodat mensen bestaanszekerheid krijgen en werken loont. Samenhang tussen wetten en eenvoud in uitvoering is cruciaal – voor inwoners én voor gemeenten. Zo is de Participatiewet aan een fundamentele herziening toe: minder dwingende verplichtingen, meer ruimte voor maatwerk.

Investeer juist nu in een inclusieve arbeidsmarkt

De krappe arbeidsmarkt biedt kansen om iedereen te laten meedoen aan de samenleving. Maatwerk, inzet van loonkostensubsidie en intensieve begeleiding naar én tijdens werk blijken succesvol. Een inclusieve arbeidsmarkt vraagt echter investeringen van het rijk en gemeenten, zo blijkt uit de [maatschappelijke kosten en batenanalyse](#) van Divosa en Cedris. Gemeenten hebben structureel voldoende middelen nodig om mensen die nog niet volwaardig meedoen, passende ondersteuning te bieden.

Stop onzekerheid en flexibiliteit op de arbeidsmarkt

Ondanks goede adviezen van de [Commissie Regulering van Werk](#) (Commissie-Borstlap) groeit de flexibiliteit van de Nederlandse arbeidsmarkt. Investeer juist nu in activerend arbeidsmarktbeleid en zorg voor heldere regelgeving die overmatige onzekerheid tegengaat. Zekerheid op de arbeidsmarkt is essentieel voor bestaanszekerheid, kansengelijkheid en welzijn.

Maak sociaaljuridische hulp overal gratis beschikbaar

Iedereen verdient toegang tot het recht. Niemand zou mogen verdwalen in regels en loketten. In iedere gemeente moet daarom gratis sociaaljuridische hulp beschikbaar zijn. Een plek waar mensen zo kunnen binnenlopen - bijvoorbeeld voor uitleg bij een onbegrijpelijke brief of hulp bij een scheiding. Vroege hulp bespaart menselijk leed én kosten. Hiervoor hebben gemeenten structurele financiering nodig.

Houd bij inburgering de regierol gemeenten uitvoerbaar en voorspelbaar

Mensen met een verblijfsvergunning moeten zo snel mogelijk meedoen in de samenleving. Het beheersen van de Nederlandse taal, basisvaardigheden en een (betaalde) werkplek op de arbeidsmarkt is hierbij essentieel. Gemeenten ondersteunen deze groep inwoners met (inburgerings)aanbod en begeleiding. Dit moet de komende jaren zo blijven.

Garandeer financiële zekerheid

Het dempen van het ravijnjaar is een stap richting financiële stabiliteit voor gemeenten. Tegelijkertijd ontbreekt structurele duidelijkheid over de financiën in het sociaal domein. De tekorten in de verschillende onderdelen van het sociaal domein beperken de mogelijkheden van gemeenten, waardoor het centraal stellen van de inwoner onder druk komt te staan.

Tot slot. Stop met nog meer onderzoeken en analyses. Voer de bekende oplossingen gewoon eerst uit. Gemeenten weten wat werkt. Divosa en de VNG hebben hiervoor gezamenlijk de propositie '[De waarde voor het sociaal domein](#)' opgesteld. Leden van Divosa, directeurs en leidinggevenden in het gemeentelijk sociaal domein, zien dagelijks waar het in de uitvoering knelt. Als gemeenten en het Rijk de handen ineenslaan, dan maken we daadwerkelijk verschil voor mensen in kwetsbare situaties. Daar werken we graag met u aan verder.

Met vriendelijke groet,

Victor Everhardt
Voorzitter Divosa

